

PENSIODEN

ESG-integratie op de agenda van pensioenfondsen

De aandacht voor milieu, sociale en governance factoren (ESG-factoren) is de afgelopen jaren sterk toegenomen onder pensioenfondsen. Sinds kort is het meewegen van ESG-aspecten bij het nemen van investeringsbeslissingen (ESG-integratie) niet langer enkel een mooi streven of gestuurd vanuit druk van stakeholders, maar is het ook wettelijk verplicht. De meest belangrijke ontwikkeling in wet- en regelgeving op het vlak van ESG-integratie is de introductie van de Europese IORP II-richtlijn. De richtlijn verplicht pensioenfondsen onder andere om 'binnen het beleggingsbeleid rekening te houden met het mogelijke langetermijneffect van beleggingsbeslissingen op ESG-factoren' (artikel 19) en om 'het management van ESG-risico's te integreren in het risicobeheersysteem' (artikel 25). Deze Europese richtlijn is sinds 13 januari 2019 van kracht en De Nederlandsche Bank heeft aangekondigd deze richtlijn op te nemen in haar toezichtaanpak. Andere wet- en regelgeving voor pensioenfondsen ten aanzien van ESG-integratie zijn de Pensioenwet, SRD III en EU Taxonomy.

Drs. L. Jesse is een Senior Manager binnen het KPMG Sustainability team, met een focus op de financiële sector. Zij richt zich op Responsible Investment, Sustainable Finance en Impact Investing en ondersteunt organisaties bij het realiseren van de doelstellingen en ambities op het gebied van duurzaamheid & maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Door deze drijvende krachten is ESG-integratie op de agenda geplaatst bij pensioenfondsen en blijft hier voorlopig staan. Dit was voor KPMG de aanleiding om na te gaan in welke mate pensioenfondsen ESG-factoren al hebben geïntegreerd en in hoeverre pensioenfondsen voldoen aan de eisen die worden gesteld in wet- en regelgeving. Daarnaast is het interessant om in kaart te brengen welke processen door pensioenfondsen geïmplementeerd zijn om ervoor te zorgen dat zij aan de wet en eisen van andere stakeholders blijven voldoen. Om antwoord te krijgen op deze vragen heeft KPMG een onderzoek verricht onder pensioenfondsen. Voor het onderzoek is een enquête afgenomen waarbij pensioenfondsen een 'self assessment' hebben ingevuld over ESG-integratie en zijn drie pensioenfondsen geïnterviewd.

HET IS MOEILIK VOOR PENSIOENFONDSEN OM BIJ TE BLIJVEN

Uit het onderzoek blijkt dat niet alle fondsen voldoen aan de huidige wettelijke vereisten op het gebied van ESG-integratie. Voor verschillende fondsen blijkt het moeilijk om te voldoen aan de steeds verder gaande eisen die aan pensioenfondsen worden gesteld. Een voorbeeld hiervan is dat een aantal respondenten de deelnemers van de pensioenfondsen niet informeren over hoe zij ESG-factoren meenemen bij het nemen van investeringsbeslissingen, terwijl de Europese richtlijn IORP II dit wel eist van fondsen. Daarnaast valt op dat een aantal fondsen niet structureel in gesprek gaat met hun deelnemers over verantwoord beleggen. Deelnemers zijn zich in het algemeen steeds meer bewust van de maatschappelijke impact die kan worden geassocieerd met pensioenbeleggingen, en daarmee de invloed die via deze beleggingen kan worden aangewend om bedrijven te motiveren deze impact te reduceren. Zo verwachten deelnemers bijvoorbeeld in toenemende mate dat pensioenfondsen niet beleggen in tabaksbedrijven of dat bedrijven worden aangesproken op het schenden van mensenrechten. In gesprek blijven met deelnemers op het gebied van ESG-factoren is een belangrijk onderdeel is van het proces om ervoor te zorgen dat pensioenfondsen blijven voldoen aan de eisen die stakeholders aan hen stellen.

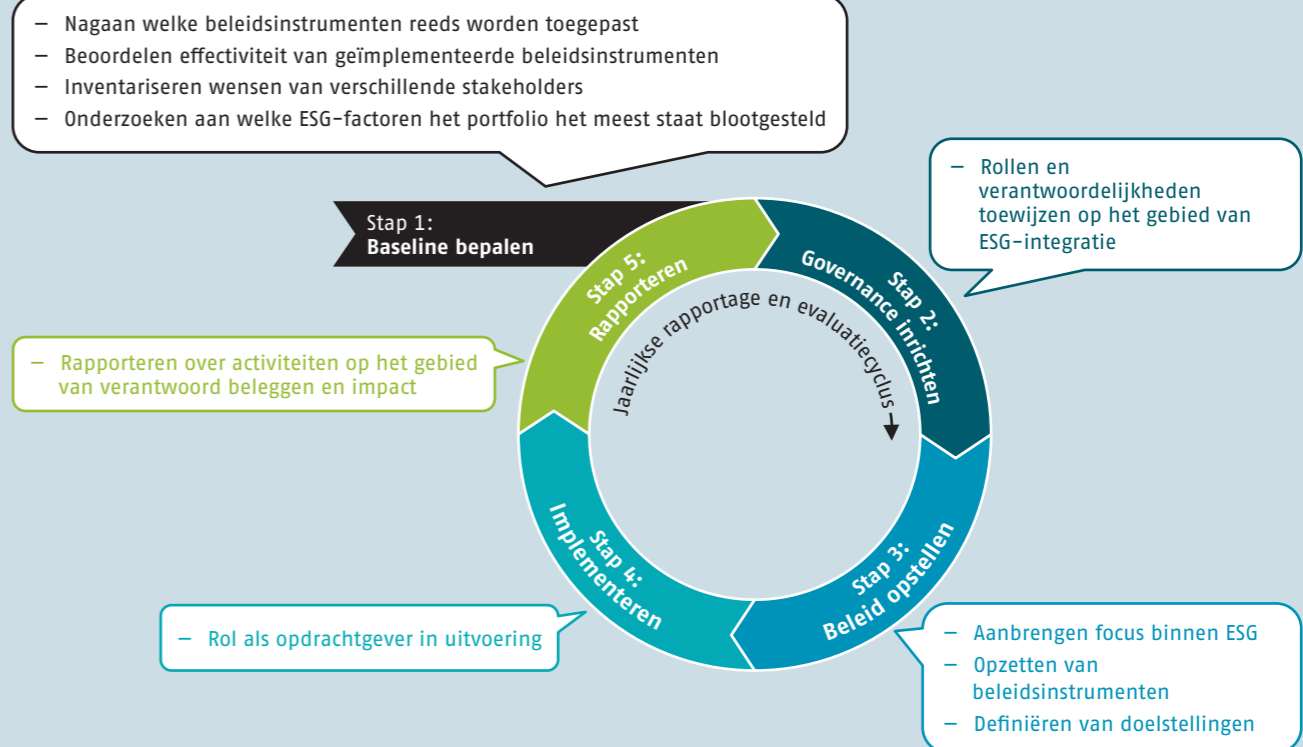
Ten aanzien van de implementatie van ESG in de beleggingsbeslissingen was het opvallend dat slechts de helft van de fondsen ook doelstellingen inzake ESG-integratie heeft opgenomen in het beleggingsbeleid. Daarnaast geeft de helft van de respondenten aan dat er geen prestatiedoelen of succesfactoren zijn gedefinieerd in de opdracht aan de vermogensbeheerder. Ook geven nagenoeg alle fondsen aan de impact van de investeringen te meten, maar hierbij meten de fondsen niet de totale impact van de portefeuille op de maatschappij. Dit maakt het voor stakeholders moeilijk om te kunnen beoordelen wat het beleid en de inspanningen van het fonds waard zijn.

BESTUREN BETROKKEN

Het was positief om te constateren dat de besturen van alle fondsen die deelnamen betrokkenheid tonen bij het onderwerp. Unaniem wordt aangegeven dat het onderwerp een terugkerend onderwerp is op de agenda van het bestuur of dat het bestuur verantwoord beleggen als een strategisch onderwerp ziet. Dit bleek ook uit onze verschillende interviews met fondsbestuurders. Uit de interviews bleek tevens dat zij pragmatisch omgaan met dit onderwerp omdat ze snel stappen willen zetten.

BIJBLIJVEN OP ESG-GEBIED VERGT EEN CONTINU PROCES

Gezien de dynamische ontwikkelingen op het gebied van ESG-integratie, vraagt het bijblijven met veranderingen een continue management- en evaluatiecyclus. Een continue management en evaluatiecyclus kan vorm geven worden in de volgende 5 stappen:

Nadat een passend beleid is opgesteld met de juiste beleidsinstrumenten dient het beleid geïmplementeerd te worden in de organisatie. Een voorbeeld van een dergelijke implementatie is het toekennen van een CO₂ budget aan portfoliomanagers.

Tot slot dient er gerapporteerd te worden over het gevoerde beleid en de resultaten daarvan. In het voorbeeld van een CO₂ budget voor portfoliomanagers kan gerapporteerd worden over de CO₂ voetafdruk die kan worden geassocieerd met aangehouden beleggingen. Daarbij is het van belang dat de rapportage aansluit op de eerder genoemde wettelijke normen.

De verwachting is dat, naarmate ESG-kwesties zoals klimaatverandering en mensenrechten door de onderliggende trends de komende jaren nog zichtbaarder en urgenter worden, er steeds meer eisen zullen worden gesteld aan pensioenfondsen. Daarom is het in onze ogen belangrijk dat fondsen niet alleen nagaan of zij voldoen aan de huidige eisen, maar ook of zij voldoende zijn voorbereid op de nabije toekomst. Uit onderzoek blijkt dat er (op diverse onderdelen) nog flink wat stappen te zetten zijn. ■

Indien u geïnteresseerd bent in het volledige onderzoek, kunt u het onderzoek opvragen bij Leonie Jesse, via jesse.leonie@kpmg.nl.